

خبر انجمن

طرح ممیزی دانش ریاضی در ایران

در سال ۸۸ طرح ممیزی صد موضوع مهم علمی در دستور کار اعانت علمی ریاست محترم جمهوری قرار گرفت. در این راستا اجرای طرح ممیزی دانش ریاضی را انجمن ریاضی به عهده گرفت. گزارش نهایی این طرح در ۴۱ صفحه تدوین و به حوزهٔ اعانت علمی ارسال گردید. در این گزارش مباحث زیر مورد بررسی قرار گرفته است: تاریخچه دانش ریاضی، پیشینهٔ تاریخی، پیشرفت دانش ریاضی در دوران جدید، مسابقات ریاضی انجمن و نقش آن در توسعهٔ ریاضیات کشور، بررسی جایگاه دانش ریاضی ایران در جهان و کشورهای اسلامی، علمت ممیزی رشتۂ ریاضی، بررسی مقاله‌های چاپ شدهٔ ریاضی‌دانان ایرانی و مقایسهٔ آن‌ها با سایر کشورها؛ این طرح شامل چکیده، مقدمه، پیشنهادها و منابع است. در پایان، جدول‌ها، آمار و منابع آمده است. در مقدمه و در بررسی پیشینهٔ تاریخی اشارهٔ کوتاهی به ۹۷ رشتهٔ و شاخهٔ ریاضی کرده‌ایم و ظهور و افول پیشرفت‌های دانش ریاضی را در ایران مورد بررسی قرار داده‌ایم. در این تحلیل، اشاره‌ای کوتاه به دوران جدید، تأسیس انجمن ریاضی ایران، تأسیس دوره‌های دکتری کرده‌ایم و تأثیر آن‌ها را در پیشرفت دانش ریاضی ارزیابی و بسیار مثبت یافته‌ایم. در این تحلیل تاریخی اشاره شده است که در دوران صفویه، مرزهای جغرافیایی تا اندازه‌ای ثبت شده ولی از سامانهٔ آموزشی منسجم خبری نیست، در این دوران بعضی از کتاب‌های ریاضی تألیف شده است. در این بررسی به تأسیس دارالفنون و مدارس بعد از آن، تأسیس دارالعلمین مرکزی در ۱۲۹۸ و سپس تبدیل آن به دارالعلمین عالی در ۱۳۰۸، تأسیس انجمن ریاضی ایران در ۱۳۱۳، تأسیس دانشگاه‌های شهرستان‌ها، تأسیس پژوهشگاه‌ها و نقش آن‌ها در توسعهٔ ریاضی اشاره شده است. تأسیس اولین دوره‌های کارشناسی ارشد در دانشگاه شیراز و مؤسسهٔ ریاضیات در سال ۱۳۴۴ را یک نقطهٔ عطف بزرگ دانسته‌ایم. تأسیس انجمن ریاضی ایران در سال ۱۳۵۰ نقطهٔ عطف مهم دیگری است که سبب ارتقای دانش ریاضی در ایران شده است و پلی بین دانش ریاضی در ایران و جهان ایجاد کرده است. انجمن ریاضی در حال حاضر در رتبهٔ سوم در اتحادیهٔ جهانی ریاضیات قرار دارد و استحقاق ارتقا به رتبهٔ چهارم را دارد است. در این گزارش به رؤوس طرح کلانی که قبلًا تحت عنوان "گزیده‌ای از طرح کلان بررسی مسائل ریاضیات کشور" و شامل ۱۸ طرح بود اشاره شده است.

با توجه به اهمیت برگزاری مسابقات دانشجویی انجمن، یک فصل از این گزارش به مسابقات ریاضی و نقش مؤثر آن در توسعهٔ ریاضیات اختصاص یافته است. در فصل دیگری از این گزارش به بررسی جایگاه ریاضیات در ایران و سایر کشورها پرداخته شده است. در این گزارش آمده است که:

ساخت. چنین برنامه‌ای به همه بخش‌های ریاضی دانشگاه‌ها این فرصت را نیز خواهد داد تا به تدریج از دل دو گرایش موجود محض و کاربردی به ایجاد دامنه بازتر و جذاب‌تری از کهادها بیاندیشند و بسته به تنوع نیروهای ایشان امکان تحقق آن‌ها را به مرور فراهم سازند. این روش، در عین حال می‌تواند محمول ایجاد تدریجی رشته‌های جدیدی را هم (کاملاً جدید یا جدید نسبت به یک دانشگاه خاص) و در ابتدا به صورت یک گرایش یا کهاد در دل رشته ریاضیات فراهم سازد به علاوه، مطمئناً به مرور ریاضیات دانشگاهی ما را هم از تنگی‌گاهی گوشگیری‌های نظری و کارآمدی‌های کاربردی خارج خواهد ساخت. ناگفته نماند که شکلی از این چارچوب کهاد و مهاد در دوره‌های ریاضیات بیش از انقلاب نیز موجود بود و در هر حال این تدبیر مجدد و البته پخته‌تر را باید حتماً مقتنم و محترم شمرد و در تکمیل، تصحیح و تقویت آن کوشید.

* دانشگاه زنجان، گروه ریاضی

گروه ریاضی دانشگاه زنجان خلاصه‌ای از مقاله بالا را طی نامه رسمی در تاریخ ۱۴/۱۱/۸۹ خطاب به مدیر کل دفتر گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی، ارسال نمودند. این نامه در جواب استعلام نظرخواهی مورخه ۱۴/۸/۸۹ دفتر گسترش، در مورد برنامه جدید دوره کارشناسی ریاضی صورت گرفت. این نامه حامل یک گلایه با متن ذیل از طرف گروه ریاضی دانشگاه زنجان نیز می‌باشد:

"گلایه این است که گروه ریاضی این دانشگاه معتقد است چون چنین موضوعی ارتباط بی‌واسطه‌ای با تجربه و صلاح‌حدید علمی قشر فرهیخته وسیعی از جامعه علمی کشور دارد علی‌الاصول صحیح‌تر و کامل‌تر خواهد بود اگر چنین فرآیند وسیعی از تغییرات مهم با کسب صلاح‌حدیدها و مشورت‌های گسترش‌های متوالتری از خلال طرح و بحث این موضوع در گردهمایی‌های عمومی یا دعوتی این جامعه علمی انجام بگیرد. این کار می‌تواند در ذیل مدیریت کمیته تخصصی ریاضی دفتر گسترش با همکاری و همفکری نهادهایی چون انجمن ریاضی ایران، انجمن آمار و مانند آن به خوبی به پیش رود و در خلال میزگردها، نشست‌ها و جلسات مشورتی متعددی در طی زمان به پختگی بیشتری برسد."

ضعف را دقیقاً مشخص نمایند. در نهایت پیشنهادهای کامل تری ارائه دهد ولی کمبود وقت مانع این کار است.

علیرضا مدققالچی
رئیس انجمن ریاضی ایران

آگهی تشکیل مجمع عمومی انجمن ریاضی ایران

مجمع عمومی سالانه انجمن ریاضی ایران ساعت ۱۷ روز سه شنبه ۱۵/۶/۹۰ در محل برگزاری چهل و دومین کنفرانس ریاضی ایران در دانشگاه ولی عصر رفسنجان برگزار خواهد شد. از کلیه اعضای محترم انجمن دعوت می شود در این جلسه حضور یابند.

دستور جلسه:

- گزارش رئیس انجمن از فعالیت های یک ساله این انجمن.
- گزارش بازارس انجمن از پیشرفت امور.
- گزارش امور مالی توسط خزانه دار انجمن و تصویب ترازنامه.
- انتخاب اعضای کمیته انتخابات شورای اجرایی انجمن.
- انتخاب بازارس.
- ارائه پیشنهادها و نقطه نظرها توسط اعضای حاضر در جلسه.

توجه: مطابق اساسنامه انجمن تنها اعضای پیوسته انجمن حق رأی دارند.

به دلیل اهمیت اعضای کمیته انتخابات و سایر دستورات از کلیه اعضای محترم پیوسته انجمن تقاضا می شود در جلسه مجمع عمومی شرکت نمایند. لذا در صورت عدم حضور، خواهشمند است فرم وکالت نامه ذیل را تکمیل و تحويل نماینده قانونی خویش (که یکی از اعضاء پیوسته انجمن می باشد) نموده تا در جلسه مجمع عمومی شرکت نمایند.

فرم وکالت نامه

اینچنانب ..... عضو پیوسته انجمن ریاضی ایران به آفای / خانم وکالت می دهم که از طرف اینچنانب در جلسه مجمع عمومی مورخ ۱۵/۶/۹۰ انجمن ریاضی ایران حاضر شده و در رأی گیری شرکت نماید.

امضا:

تاریخ:

علیرضا مدققالچی
رئیس انجمن ریاضی ایران

آ) بسیاری از کشورهای همسایه ایران دارای شرایط اولیه جهت حضور در گروه یک را ندارند.

ب) ترکیه که در بسیاری از زمینه های علمی و فناوری رقبه ایران است، در گروه یک قرار دارد.

پ) مصر تنها کشور مسلمان است که در گروه دو قرار دارد.

ت) هندوستان، کره جنوبی، چین، زاپن کشورهای آسیایی هستند که جایگاهی بهتر از ایران دارد.

در این تحلیل، جدول مقالات چاپ شده توسط چهار کشور عربستان، ترکیه، مصر و ایران بین سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۰ مورد ارزیابی قرار گرفته است. کشور ما، دارای بالاترین رشد، یعنی ۴۰۰ درصد است. در جدول دیگری رشد مقالات چاپ شده ایران و هندوستان نیز بررسی شده است.

در فصل ۷ این گزارش مقایسه ای بین مقاله های چاپ شده توسط ریاضی دانان ایرانی و چند کشور پیشرفته انجام شده است. این تحلیل نتیجه گیری می کند که اهداف اولیه تشویق و ترغیب به سمت چاپ و انتشار برای رشد کمی مقالات هدف مناسبی بوده است اما برای رشد کیفی باید مراقبت ویژه ای داشت. این گزارش نتیجه گیری کرده است که:

(۱) ایران توانسته است یک رشد بسیار خوب نسبت به ده سال گذشته به دست آورد و از گروه ۲ به گروه ۳ ارتقا یابد.

(۲) در مقایسه با کشورهای جهان اسلام در مقام دوم قرار دارد.

(۳) در مقایسه با کشورهای گروه ۴، ۵، باید به گونه ای برنامه ریزی کنیم که در یک زمان مشخص به گروه ۴ و سپس ۵ ارتقا یابیم.

برای رسیدن به این هدف، تقویت کیفی تحصیلات تکمیلی، افزایش تعداد مجلات تخصصی، برنامه ریزی و ایجاد انگیزه برای ورود دانشجویان نخبه به رشته ریاضی، تقویت و حمایت مادی و معنوی از انجمن، افزایش بودجه های تحقیقاتی، اجرای پروژه های کلان مبتنی بر مسائل جهانی، توجه ویژه فرهنگستان علوم به جایگاه و نقش ریاضیات در توسعه علمی کشور، ضروری است. اجرای این طرح را کمیته ای متشکل از آقایان دکتر: فریدریز آذرپناه، علی ایرانمنش، محمد جلوداری ممقانی، محمد صالح مصلحیان و اینجانب به نیابت از انجمن و اقتداری انجام داده و بودجه دریافتی را به حساب انجمن واریز کرده است. گرچه این طرح حاوی نکات ارزشمندی است و پیشنهادهای مشخصی را جهت ارتقای دانش ریاضی در ایران ارائه کرده است ولی با توجه به کمبود وقت بررسی بعضی از نارسانی ها مغفول مانده است. در سال ۸۹ نیز اجرای طرحی مشابه به انجمن واگذار شد. شورای اجرایی ۱۱۳ شاخص را برای اجرای این طرح پیشنهاد نمود ولی از اجرای طرح به علت کمبود وقت استنکاف کرد. زیرا شورای اجرایی معتقد بود که این بار باید طرح را با دقت و وسوسات بیشتری اجرا کند، تا نکات قوت و

برگزاری دومین همایش نمایندگان انجمن ریاضی ایران

از راست: محمدعلی دهقان، جلیل رسیدی‌نیا، علی ایرانمنش، علیرضا مدقاقچی، سیدعبدالله محمودیان و فریبرز آذرناه

حالت الکترونیکی، نحوه کار با سیستم طراحی شده در منزلگاه انجمن ریاضی را به صورت عملی نشان دادند و از کلیه نمایندگان انجمن درخواست نمودند که از امسال با این سیستم نسبت به عضوگیری اقدام نمایند و در صورت بررسی هر گونه مشکل، با دبیرخانه انجمن در تماس برقرار کنند. سپس آقای دکتر فریبرز آذرناه، رئیس کمیته علمی مسابقات ریاضی دانشجویی کشور، گزارشی از برگزاری ۳۵امین مسابقه ریاضی دانشجویی کشور و کلیات برگزاری مسابقات ارائه نمودند. در ادامه آقای دکتر بهمن طباطبایی، سردبیر مجله فرهنگ و اندیشه ریاضی، گزارشی از آخرین وضعیت این مجله را به اطلاع شرکت‌کنندگان رساندند. در ادامه آقای دکتر محمدعلی دهقان سردبیر خبرنامه انجمن و دبیر علمی چهل و دومین کنفرانس ریاضی کشور، گزارشی از وضعیت قبلی خبرنامه و همچنین آخرین خبرها از برگزاری کنفرانس ریاضی کشور در شهر رفسنجان، در شهریور امسال ارائه نمود.

پس از یک استراحت نیم ساعته، سخنران بعدی آقای دکتر محمد صالحیان، سردبیر بولتن انجمن ریاضی ایران گزارشی از وضعیت قبلی بولتن و تغییرات صورت گرفته در سیستم دریافت مقالات توسط بولتن ارائه نمودند. سپس میزگردی با حضور رئیس انجمن، آقای دکتر سیدعبدالله محمودیان و سه نفر نماینده اول در بین نمایندگان انجمن (بر حسب تعداد عضوگیری) که به ترتیب آفایان دکتر علی ایرانمنش نماینده انجمن در دانشگاه تربیت

دومین همایش نمایندگان انجمن ریاضی ایران دانشگاه‌های سراسری و مراکز غیردولتی و غیرانتفاعی به مناسبت روز ریاضیات در ۲۸ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ در تالار شهید مطهری دانشگاه تربیت مدرس برگزار گردید. در این همایش پس از تلاوت قرآن و اجرای سرود جمهوری اسلامی، رئیس دانشکده علوم ریاضی دانشگاه تربیت مدرس، ضمن خیر مقدم به کلیه شرکت‌کنندگان، اظهار نمود که مطمئناً این گونه همایش‌ها، در ارتقاء فعالیت‌های انجمن ریاضی ایران، نقش بهسزایی خواهد داشت. سپس رئیس انجمن ریاضی ایران به ایراد سخنرانی پرداخت و ضمن گزارش کوتاهی از فعالیت‌های صورت گرفته انجمن ریاضی ایران، اعلام نمودند که با توجه به مصوبه شورای اجرایی انجمن ریاضی مقرر شد که دومین همایش نمایندگان انجمن ریاضی ایران در دانشگاه‌های کشور با هدف ارتقاء فعالیت‌های انجمن ریاضی ایران در دانشگاه تربیت مدرس برگزار گردد و از کلیه نمایندگانی که از راه دور و نزدیک در این همایش شرکت کرده بودند تشکر نمودند.

در ادامه آقای دکتر محمد جلوباری ممقانی، خزانه‌دار انجمن گزارشی از وضعیت مالی انجمن ارائه نمودند، ضمناً ایشان در خصوص بزرگداشت خیام و روز ریاضیات و دلیل انتخاب چنین روزی جهت برگزاری همایش نمایندگان انجمن، سخنانی ایراد نمودند. سپس خانم صادقی رئیس دبیرخانه انجمن، با توجه به تغییر سیستم ثبت‌نام اعضای حقیقی انجمن از حالت دستی به

اخبار دانشگاه‌ها

دانشگاه مازندران

- ۱ - با توجه به قابلیت‌های علمی و پژوهشی گروه‌های ریاضی، آمار و کامپیوتر، در خصوصیات تأسیس دانشکده علوم ریاضی، پس از تصویب هیأت امنی دانشگاه و تأیید شورای گسترش از تیرماه ۱۳۸۹ این دانشکده با گروه‌های مذکور و با ریاست دکتر یحیی طالبی‌rstemi شروع به کار نموده است.
- ۲ - در هفته پژوهش سال ۱۳۸۹ از گروه ریاضی آقایان دکتر مشاء الله متین فر و دکتر عبدالعلی نعمتی به عنوان پژوهشگر نمونه دانشگاه و دکتر هادی ناصری و دکتر حسین جعفری به عنوان پژوهشگر نمونه استان مازندران انتخاب شده‌اند.
- ۳ - آقای دکتر حسن حسین‌زاده، از اعضای گروه ریاضی بعد از سال‌ها خدمات آموزشی و پژوهشی و تألیف چندین کتاب در زمینه ریاضی و چاپ مقالات متعدد در مجلات علمی و پژوهشی به افتخار بازنشستگی نائل گردید.
- ۴ - آقای دکتر علی تقی عضو هیأت علمی گروه ریاضی از تاریخ ۱۸ آبان ۱۳۸۹ به مدت دو سال به سمت مدیر گروه ریاضی منصوب شد.
- ۵ - از مهرماه سال ۱۳۸۹ آقایان دکتر رضا ندیمی، فارغ‌التحصیل دانشگاه تهران در رشته تحقیق در عملیات و دکتر مهدی رفیعی‌راد، فارغ‌التحصیل دانشگاه امیرکبیر در رشته هندسه رسماء‌همکاری خود را با دانشکده ریاضی دانشگاه مازندران آغاز نمودند.
- ۶ - از مهرماه سال ۱۳۸۹ بر اساس مصوبه گروه ریاضی، دکتر عبدالعلی نعمتی حسین‌آبادی برای مدت سه سال به نمایندگی انجمن ریاضی در دانشگاه مازندران انتخاب شدند. هم‌چنین از فعالیت‌های دکتر محسن علی‌محمدی در طی سه سال نمایندگی انجمن ریاضی تقدیر و تشکر به عمل آمد.
- ۷ - آقای رضا صادقی از دانشجویان برتر دوره کارشناسی ریاضی دانشکده، در سی و پنجمین دوره مسابقات دانشجویی کشور موفق به کسب مدال برنز شدند.
- ۸ - به مناسبت روز جهانی ریاضیات (که همه ساله در ۲۸ اردیبهشت، برنامه‌هایی ترتیب داده می‌شود) امسال نیز در دانشکده علوم ریاضی مراسمی جهت تجلیل از حکیم عمر خیام نیشابوری و روز ریاضیات برگزار گردید. در این مراسم از آقای دکتر محمد باقری عضو پژوهشکده تاریخ علم

مدرس با ۱۲۶ عضو حقیقی، دکتر فریبرز آذرپناه (از طرف نماینده دانشگاه اهواز) دکتر سید جمال هاشمی‌زاده دزفولی با ۳۶ عضو حقیقی و آقای دکتر جلیل رشیدی‌نیا نماینده انجمن در دانشگاه علم و صنعت با ۳۴ عضو حقیقی با عنوان ارتقای بخشی به گرد همایی‌های انجمن، برگزار شد و پس از صحبت کوتاه حاضرین در میزگرد نقطه نظرات که حاوی نکات مفید و ارزشمندی بود جمع‌بندی گردید و در اختیار رئیس انجمن ریاضی ایران قرار گرفت تا در راستای افزایش فعالیت‌های کمی و کیفی انجمن مورد توجه قرار گیرد.

لازم به ذکر است که در این همایش، علاوه بر نمایندگان انجمن، تعدادی از مسئولین سابق انجمن ریاضی و مدیران گروه‌های ریاضی دانشگاه‌های تهران نیز حضور داشتند. در پایان مراسم با لوح تقدير، از زحمات سرداران و مدیران مسئول سابق بولتن انجمن ریاضی و فرهنگ و اندیشه ریاضی و ۳ نفر نماینده اول انتخاب شده از بین نمایندگان انجمن ریاضی ایران، قدردانی به عمل آمد. علی ایرانمنش نماینده انجمن در دانشگاه تربیت‌مدرس

دعوت به همکاری

دبیرخانه انجمن ریاضی ایران از بین متقاضیان خانم ساکن تهران با شرایط زیر بر اساس اولویت‌های موردنظر دعوت به همکاری می‌نماید.

- دارا بودن مدرک کارشناسی ریاضی
  - آشنا به کامپیوتر و $\text{\LaTeX}$
  - آشنا با زبان انگلیسی
- به منظور ارسال درخواست همکاری به منزلگاه انجمن ریاضی ایران مراجعه فرمایید.